

prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru)
Judecător: A.Arhip
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: N.Budăi, V.Efros, I.Muruianu

ÎNCHEIERE

14 februarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Nina Vascan
Tamara Chișca-Doneva

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Mocanu Serghei și recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Mocanu Serghei împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a contestației privind anularea procesului-verbal și deciziei, repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 9 noiembrie 2017, prin care a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și apelul declarat de către Mocanu Serghei, și a fost menținută hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 16 mai 2017

c o n s t a ț ă :

La 1 februarie 2017 Mocanu Serghei s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a contestației privind anularea procesului-verbal și deciziei, repararea prejudiciului moral.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamantul a indicat că la 14 iulie 2012 a depus în adresa Comisariatului de Poliție a Sectorului Râșcani contestația împotriva procesului - verbal cu privire la contravenție și a deciziei de sancționare din 10 august 2012, prin care a fost recunoscut vinovat și sancționat pentru comiterea contravenției prevăzute de art.78 alin. (2) Cod contravențional, legalitatea căruia nu a fost examinată până în prezent.

Mocanu Serghei a menționat că i-a fost încălcat dreptul la examinarea contestației într-un termen rezonabil, prin durata excesivă a procesului.

Consideră că a fost prejudiciat moral, iar în argumentarea pretenției în cauză a invocat că, instanța de judecată urmează să țină cont de practica Curții Europene pentru Drepturile Omului care în cazuri similare a acordat cu titlu de daune morale sume analogice.

În drept, reclamantul și-a întemeiat prezenta acțiune în baza art. 6 CEDO, art. art. 5-7, 83, 85, 90, 94, 123, 166 și 167 ale CPC, art. art. 8, 11, 14, 1398, 1399, 1422 și 1423 ale Codului civil și Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.

Solicită reclamantul, constatarea încălcării dreptului său la examinare în termen rezonabil pentru perioada începând cu 17 iunie 2014 – 1 februarie 2017, a contestației împotriva procesului – verbal cu privire la contravenție și a deciziei de sancționare din 10 august 2012, prin care Mocanu Serghei a fost recunoscut vinovat și sancționat pentru comiterea contravenției prevăzute de art.78 alin.(2) din Codul contravențional și încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției a sumei de 2 000 euro, cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău (sediul Centru) din 16 mai 2017, acțiunea a fost admisă parțial. S-a constatat ca fiind încălcat dreptul lui Mocanu Serghei la examinare în termen rezonabil a contestației depuse de Mocanu Serghei împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție și deciziei agentului constator din 10 august 2012, întocmite de către OOS al CPs Rîșcani. S-a dispus încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Mocanu Serghei a sumei de 5 000 lei cu titlu de compensare a prejudiciului moral.

La 2 iunie 2017, Ministerul Justiției a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii Judecătorei Chișinău (sediul Centru) din 16 mai 2017, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Ulterior, la 12 iunie 2017, Mocanu Serghei de asemenea a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea cererii de apel, modificarea hotărârii Judecătorei Chișinău (sediul Centru) din 16 mai 2017 în partea încasării prejudiciului moral cu majorarea acestuia până la suma de 2 000 euro.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 9 noiembrie 2017 a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și apelul declarat de către Mocanu Serghei, și a fost menținută hotărârea Judecătorei Chișinău (sediul Centru) din 16 mai 2017. (f.d. 137-148)

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut prevederile art. art.117 alin. (1), 118 alin. (1), 121 și 130 alin. (1) CPC, art. 2 alin. (1)-(6), art. 4 alin. (1), (2) și (3), art. 5 alin. (1) ale Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, care reglementează aspecte ce țin de probe și probațiune, precum și crearea unui remediu intern eficient de apărare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a

cauzei și a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Cu referire la normele citate și în coraport cu materialele cauzei, instanța de apel a reținut că prima instanță întemeiat a admis în parte acțiunea, acordându-i lui Mocanu Serghei cu titlu de prejudiciu moral suma de 5 000 lei, pe care o consideră reală și rezonabilă.

Instanța de apel a remarcat că în cadrul examinării cauzei amânări repetate au parvenit la cererile de amânare a contestatorului Mocanu Serghei și că termenul îndelungat de aflare a dosarului pe rolul instanței judecătorești, a rezultat inclusiv din motivul restituirii pricinii la rejudecare.

Sub acest aspect, instanțele de judecată ierarhic inferioare au reținut că la 21 august 2012 a fost intentată cauza contravențională la contestația depusă de Mocanu Serghei împotriva procesului-verbal din 10 august 2012 întocmit de CPs Rîșcani, pe semnele comiterii a contravenției prevăzute de art. 78 alin. (2) Cod contravențional, iar prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 11 decembrie 2012, contestația a fost admisă, anulat procesul-verbal și decizia agentului constator, cu încetarea procesului contravențional, care prin decizia din 15 mai 2013 a Curții de Apel Chișinău a fost casată și remisă cauza la rejudecare.

Rejudecând cauza, Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău prin hotărârea din 18 martie 2014 a respins contestația depusă de Mocanu Serghei, iar prin decizia Curții de Apel Chișinău din 19 iunie 2014, hotărârea a fost casată și remisă cauza la rejudecare.

La 19 septembrie 2014, rejudecând cauza contravențională, Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău a respins contestația, iar prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 noiembrie 2014 a fost casată hotărârea și remisă cauza la rejudecare.

Ulterior, prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 9 aprilie 2015 a fost respinsă contestația, iar prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27 mai 2015 a fost casată hotărârea și remisă cauza la rejudecare.

Ca rezultat, rejudecând cauza contravențională, Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău prin hotărârea din 15 iulie 2016 a admis contestația și a anulat procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia agentului constator, dispunând încetarea procesului contravențional, iar prin decizia Curții de Apel Chișinău din 23 septembrie 2016, hotărârea primei instanțe a fost casată, cauza fiind remisă la rejudecare.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 20 februarie 2017 a fost admisă contestația lui Mocanu Serghei, anulat procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia agentului constator, cu încetarea procesului contravențional, care prin decizia Curții de Apel Chișinău din 7 aprilie 2017 a fost casată și remisă cauza la rejudecare.

Evidențiază instanțele de judecată ierarhic inferioare că începând cu depunerea contestației la 21 august 2012 și până în prezent cauza contravențională se află pe rolul instanței judecătorești, or, potrivit art. 454 alin. (1) Cod contravențional, cauza contravențională se judecă în termen de 30 zile de la data

intrării dosarului în instanță.

Astfel, reieșind din faptul că rejudecarea cauzei denotă erori ale instanțelor ierarhic inferioare care nu pot fi puse pe seama justițiabilului, instanța de apel a reținut că dreptul părții la judecarea cauzei în termen rezonabil a fost încălcat. Or, instanța investită cu judecarea cauzei are obligația de a asigura respectarea termenului rezonabil la judecarea cauzei, inclusiv prin limitarea abuzurilor de procedură a părților.

La acest segment, Curtea de Apel Chișinău a notat cu privire la alegațiile invocate de Ministerul Justiției că contestarea hotărârii în ordinea prevăzută de lege, ceea ce a avut drept consecință în mod repetat restituirea pricinii la rejudecare, nu poate fi reținută ca comportament cu rea-credință al părții. Or, la o nouă judecare a cauzei, instanța de judecată era obligată să țină cont de indicațiile instanței ierarhic superioare și să înlăture omisiunile care au dus la casarea hotărârii anterioare și să pronunțe o hotărâre cu respectarea normelor de drept în vigoare, a drepturilor și intereselor participanților la proces.

Ca rezultat, s-a stabilit incontestabil încălcarea dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil, iar prin urmare instanța apreciază și gradul de prejudiciere a reclamantului, concluzionând despre necesitatea acordării unei satisfacții echitabile exprimate în echivalent bănesc în mărime de 5 000 lei, or, simpla constatare a încălcării dreptului de către autoritățile statului, în anumite cazuri poate constitui o satisfacție echitabilă pentru titularul dreptului încălcat.

La 6 decembrie 2017, Mocanu Serghei a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, modificarea deciziei instanței de apel în partea încasării prejudiciului moral încasat, cu majorarea acestuia până la suma de 2 000 euro.

În motivarea recursului a invocat parțial dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o în acea parte neîntemeiată și pasibilă de a fi modificată, reiterând motivele de fapt și de drept invocate în cererea de apel.

A indicat că, la stabilirea cuantumului prejudiciului moral nu s-a ținut cont de practica CtEDO, care în cazuri similare a acordat cu titlu de daune morale sume de la 600 euro până la 3000 euro.

Iar, la stabilirea cuantumului prejudiciului moral instanța de judecată urma să se conducă de practica CtEDO și recomandările CSJ nr.6 care indică că pentru fiecare an de întârziere a examinării cauzei, instanța urmează a încasa cu titlu de prejudiciu moral suma de 600 de euro. Or, neaplicarea practicii CtEDO și recomandării CSJ nr.6 urmează a fi motivată, iar lipsa unei astfel de motivări creează situații expuse incertitudine.

Astfel, consideră că instanța de fond i-a încălcat dreptul său la un proces echitabil prevăzut de art.6 din CEDO, deoarece scopul de bază a unei justiției, îl constituie satisfacerea echitabilă a drepturilor omului în cadrul unui proces judiciar, astfel încât repararea unei păgubi urmează a fi egală cu cheltuielile suportate pentru remedierea pagubei cauzate.

Ca rezultat, sarcina probării prejudiciului moral nu poate fi pusă pe seama lui

și se apreciază individual pentru fiecare caz, luându-se în considerație argumentele ambelor părți în proces și excluzându-se pretenții excesive și vădit exagerate.

Recurentul a indicat că, din jurisprudența CtEDO urmează că, în cazurile de neexecutare, se constată că mărimea prejudiciului este de aproximativ de 600 euro pentru 12 luni de întârziere și câte 300 euro pentru fiecare perioadă următoare de 6 luni de întârziere, astfel încât, la stabilirea cuantumului prejudiciului moral, instanța de judecată urma să se conducă de practica CtEDO și recomandările CSJ nr.6 care indică că pentru fiecare an de întârziere a executării unei hotărâri judecătorești, ceea ce denotă încasarea cu titlu de prejudiciu moral a sumei de 2000 de euro.

La 29 decembrie 2017, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârilor judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În susținerea recursului a invocat că au fost încălcate și aplicate în mod eronat normele de drept material și procedural, reiterând argumentele de fapt și de drept invocate în cererea de apel.

A menționat că termenul rezonabil urmează a fi apreciat în coroborare și cu alți termeni prevăzuți de legislația procesual - civilă, aceștia fiind stabiliți în vederea asigurării desfășurării procesului cu respectarea unor principii fundamentale ale dreptului procesual civil, cum ar fi, principiul disponibilității, principiul contradictorialității și egalității în drepturi a participanților la proces, reglementări prevăzute de art.26 și art. 27 din CPC, principii care în ansamblul lor materializează dreptul părților la un proces echitabil.

Cu referire la art.4 al Legii nr.87, susține că hotărârea instanțelor de judecată cu privire la acordarea sumei pecuniare cu titlu de prejudiciu moral este bazată pe argumente declarative și formale, fără a dispune de careva suport probatoriu și legal. Iar, pentru ca Mocanu Serghei să pretindă la repararea prejudiciului moral, acesta urma să dovedească existența acestuia, prezentând probe veridice, pertinente și concludente, or, nerespectarea principiului probațiunii, trebuie să aibă ca efect respingerea solicitării.

Susține Ministerul Justiției că instanța de fond urma să țină cont de faptul că la 13 iunie 2016 Mocanu Serghei s-a adresat în instanța de judecată cu o astfel de cerere de chemare în judecată, care prin încheierea din 06 septembrie 2016 a fost scoasă de pe rol din motivul neprezentării reclamantului.

Ulterior, la 19 octombrie 2016 în mod repetat a înaintat cererea de chemare în judecată invocând aceleași temeuri de fapt și de drept, iar la 13 decembrie 2016, cererea a fost scoasă de pe rol din motivul neprezentării reclamantului. La 19 decembrie 2016, Mocanu Serghei din nou s-a adresat în instanța de judecată cererea de chemare în judecată invocând constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a contestației și la 26 ianuarie 2017 din nou cererea a fost scoasă de pe rol. Astfel, consideră că Mocanu Serghei, prin comportamentul său intolerabil și lipsit de diligență, manifestat prin inacțiune sa inexplicabilă pe o

perioadă îndelungată, a contribuit direct la mărirea perioadei de referință, astfel caracterizându-se și miza/interesul scăzut a acestuia în celeritatea examinării cauzei contravenționale.

Astfel, făcând referire la comportamentul obstructiv și lipsit de diligență a lui Mocanu Serghei, manifestat prin inacțiune inexplicabilă pe o perioadă îndelungată de timp, ceea ce aduce la concluzia că „miza/interesul acestuia în celeritatea examinării cauzei contravenționale înaintat este una scăzută”, consideră recurentul că la caz, nu există nici un temei elocvent pentru dispunerea acordării satisfacției echitabile sub formă de sumă pecuniară.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

După cum rezultă din actele cauzei copia decizie instanței de apel din 9 noiembrie 2017, a fost expediată pentru cunoștință în adresa părților, inclusiv și în adresa recurenților, Mocanu Serghei și Ministerul Justiției al Republicii Moldova la 6 decembrie 2017, și respectiv, la 29 decembrie 2017 fapt ce se confirmă prin copia scrisorii de însoțire nr. 17825. (f.d. 149)

Astfel, instanța de recurs consideră că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile la 6 decembrie 2017, și respectiv, la 29 decembrie 2017, în termen.

La 17 ianuarie 2018, în adresa lui Mocanu Serghei și Ministerul Justiției al Republicii Moldova au fost expediate copiile de pe recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

Mocanu Serghei și Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință în termenul stabilit.

Examinând temeiurile recursului declarat de către Mocanu Serghei și recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Mocanu Serghei și recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel.

Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de către Mocanu Serghei și recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul declarat de către Mocanu Serghei și recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Nina Vascan

Tamara Chișca-Doneva